

19 OKT. 1942

N O R G E V Å R T L A N D

2027

T
Ekspl.
Arg.
O.V.
15/10
199.

Oslo, den 15. oktober 1942.

KRIGSOVERSIKT PR. 14. OKTOBER KL. 20.

SLAGET OM STALINGRAD har nu vart i 76 dager og det er 13 dager siden Hitler høitidelig forkynte at staden skulle falle. Men den holder fremdeles ut! I løpet av den siste uken har tyngdepunktet i slaget flyttet seg fra selve Stalingrad til området nordvest for byen, hvor Timosjenko har satt inn sin store avlastningsoffensiv. Russerne har hatt betydelig fremgang her og har til og med trenget over Don slik at det nu foregår kamper også på vestsiden av denne elven. Det meldes at tyskerne har måttet føre forsterkninger bort fra Stalingrad for å møte Timosjenkos økede press. Hensikten med russernes offensiv i dette avsnitt er dermed oppnådd, nemlig å lette det tyske trykket mot Stalingrad. I selve byen har kampene avtatt i styrke i løpet av de siste dagene, men russerne nærer ingen illusjoner om at tyskerne har oppgitt forsøket på å ta byen. De venter derfor nye angrep i nær framtid. På de øvrige frontavsnitt fortsetter kampene. I Mosdokområdet har tyskerne foretatt nye angrep men er slått tilbake. I Vest-Kaukasus er det ikke lykkes tyskerne å trenge ytterligere fram. I Sinjavino-området, sydøst for Lenigrad, har tyskerne gjenopptatt sine offensive operasjoner, men de klarte ikke å trenge inn i de russiske linjer. Bare i dette området tapte tyskerne i forrige måned 60.000 mann, som enten ble døpt, såret eller tatt tilfange.

VESTFRONTEN: Under dagslysoperasjoner av amerikanske flygende festninger og Liberator-bombefly på fredag ble 48 fiendtlige maskiner skutt ned over Nord-Frankrike. Det er det største antall fly ødelagt av bombe-fly i en enkelt trefning. 115 bombefly deltok i angrepet. 4 av dem savnes. 500 jagerfly eskorterte bombe-flyene. De skjørt ned 5 maskiner til uten selv å lide tap. Den 12. oktober foretok britiske fly et nytt angrep mot Vest-Tyskland. Hannover var et av målene. Natt til tirsdag angrep britiske fly fabrikker i Nord-Tyskland. 2 fly gikk tapt.

FRA MIDTØSTEN er det intet nytt av betydning å melle. På den egyptiske front fortsetter patruljevirksomheten og de allierte flyangrep mot ak-schavner i Middelhavet. Luftkampane over Malta er etter blusset opp. Tirsdag ble 24 fly ødelagt og 50 skadet i luftkamper over øya.

FRA DET FJERNE ØSTEN meldes at den allierte framrykning på New Guinea fortsetter. De australske tropper står nu 20 km. fra Kokoda-passet. På Guadalcanar fortsetter kampene mellom amerikanske og japanske tropper. I den senere tid har amerikanerne utvidet sine stillinger på øya. Den japanske flåte lider stadig store tap i sine forsøk på å landsette forsterkninger til de japanske tropper på øya.

STATSMINISTER CHURCHILL talte den 12. oktober. Han nevnte først at fienden i det siste var blitt svært pratsom og antok at dette skyldtes frykt. Særlig er Hitler redd, for han vet et lykken daler for ham. Russland kjemper heroisk og ikke på noe punkt er deres motstand brutt. Ubåtproblemet var et av de alliertes vanskeligste problemer, men siden januar i år hadde ikke senkningsantallet nogen gang været så lavt som i perioden august-september. 8. arme i Egypt dannet en ubrytelig vold mellom Rommel og Nil-landet. Churchill sluttet med en maning om å stå fast og holde ut til siste slutt.

PRESIDENT ROOSEVELT har også talt. De viktigste punkter i hans tale var følgende: Fienden forsøker å bortforklare eller undskydde den uheldige utvikling av Stalingrad-sleget. De nærer stor engstelse for den annen front, tross deres forsikringer om det motsatte. Efter krigen skal det ikke sonastes massakrennasjoner mot de fiendtlige folk, men

de skyldige skal få sin dom. De alliertes slagkraft er voksende, mens aksens dorimot har nådd høidepunktet. Tonnasjeproblemet har bedret seg i den senere tid, og nybyggingene overskridet for lenge siden senkningsene. Det er truffet viktige beslutninger med hensyn til krigens strategi og forberedelser gjøres til kommende offensive operasjoner. Amerika har ikke til hensikt å isolere sig etter krigen, men vil være med på å trygge en varig fred.

SPØRSMÅLET OM DEN ANNEN FRONT har fått fornyet aktualitet etter som slaget om Stalingrad trekker ut. Særlig fikk diskusjonen fart etter Stalins uttalelser til korrespondenten for Associated Press. Stalin uttalte at spørsmålet om den annen front optok en meget braed plass i den offentlige mening i Russland. Om den allierte hjelp sa Stalin: "Den hjelp som de allierte yter Sovjet-samveldet med hensyn til å engasjere tyske styrker, så de ikke vil kunne anvendes mot Sovjet-samveldet, er lite effektiv. Med hensyn til utvikling og forbedring av denne hjelp er en eneste ting nødvendig, nemlig at de allierte i full utstrekning og uten ytterligere forsinkelse oppfyller sine forpliktelser." Denne uttalelse viser klart og tydelig at russerne er meget misnøide med den offensive hjelp de allierte for tiden yter. Denne russernes misnøie deles fulgt ut av den offentlige mening i Storbritannia og USA. Særlig har Wendell Willkies uttalelse før han forlot Russland vakt stor oppsikt. I denne sammenheng er det interessent å legge merke til at et større antall fagforeninger har besluttet å gjenta Trafalgar-Square-møtet som i sin tid blev så sterkt kritisert av regjeringen. Den omstendighet at møtet blev satt til så sent som 25. oktober kan tyde på at man vil gi regjeringen en chanse til å handle før den tid. Churchills svar på forskjellige interpellasjoner i Underhuset nylig lød slik: "Jeg kan kun be Huset ikke forlange uttalelser av regjeringen på et så betydningsfullt tidspunkt som det, der nu utvilsomt er inne." Dette kan jo tyde på litt av hvært. - Den offentlige mening i de allierte land har ikke bare været optatt med spørsmål om når den annen front skulle komme, men også med spørsmålet om hvor man helst burde slå til. Hittil har de fleste tenkt sig den annen front opprettet i vest, men det finnes en annen mulighet som skulde kunne by på mange fordeler, nemlig å rense Nord-Afrika for aksetropper og derefter sette over til Italia eller Balkan. Og i disse operasjoner ville ikke bare den britiske orienterne ved el Alamein kunne delta, men også amerikanske tropper fra Vest-Afrika. Både fr. Vichy og Lissabon kommer det "foruroligende" meldinger om betydelig amerikansk aktivitet i Vest-Afrika. Amerikanske tropper befinner seg allerede i Sierra Leone, i Liberia, ved Gullkysten, i Nigeria og den tidligere tvske koloni Kamerun, hvorfra store veier fører gjennem Afrika. Man kan ikke forklare denne amerikanske aktivitet som annet, erkårer man i Lissabon, enn forberedelsen til en omfattende militær aksjon i en verdandsdel, som hittil har vært lukket for amerikansk ekspansjon. Særlig påfallende er forsterkningen av det amerikanske flyvåpen i Afrika og opprettelsen av en amerikansk krigsindustri i Belgisk Kongo. Rykter vil vite at en høitstående amerikansk militær skal være ankommet til Vest-Afrika for å overta enhetskommandoen over de alle allierte styrker som er stasjonert på dette kontinent, - undtagen Egypt. Hverdien det nu enn kan ha sig med slike formodninger er i alle fall den ting sikker at den annen front kommer!

DE SISTE MELDINGER ONSDAG AFTEN forteller at det britiske flyvåpen natt til den 14. oktober foretok et koncentrert angrep mot orlogshavnen Kiel. Angrepet var begunstiget av godt vær. 9 fly savnes. - Timosjenko har fortsatt framgang nord og syd for Stalingrad. Det er nu annen gang at det russiske krigskommunike ikke omtaler Stalingrad i hovedavsnittet. - I et sjøslag ved Salomonøyene som varte en 1/2 time senket den amerikanske flåte 4 destroyere og 1 transportskip. 1 destroyer og 1 transportskip ble skadet. Amerikanerne tapte 1 destroyer. Tirsdag skjæt luftvernet på Malta ned sitt 1000. fly. - Det meldes at 2/3 av den italienske handelsflåte skal være senket og 1/2 av krigsflåten.

VÅRT SVAR.

REICHSKOMMISSAR har på ny vist at han bare vil det norske folks beste. Under unntaksestilstanden i Trøndelagsfylkene myrdet han 34 nordmenn.

REICHSKOMMISSAR finner alltid et påskudd. Det er ikke mulig for oss nå å få sikker kunnskap om hva som virkelig er gått forut denne gangen. Men vi vet at på pressekonferansen i Reichskommissariat ble det sagt at fersnæringen var en rekke forskjellige episoder. Sikkert er at de 10 første ofrene i Trondheim ble skutt som "sønnar" før ting de ikke har hatt den minste anelse om. Sammenligget med dette er alt tyskerne hittil har gjort i Norge for rene velgjerninger å regne. Om de andre 24 vet vi ikke noe absolutt sikkert. Men bare den intettsigende "rettspolie" som kan drives ved en tysk standrett, er grunn nok til å kalte også disse henrettelsene for gisselmord. Men ingen døde forgives. Vi vet at de knappe og kyniske meldingene om dette har stått i de tyskkontrollerte avisene i de andre undertrykte landene, på samme måten som vi daglig kan lese om henrettelser i Holland, Frankrike, Tsjekkoslovakia, Jugoslavia. Slik rekker bilsener fram mellom de kjørpende folk i Europa.

REICHSKOMMISSAR har ennå en stund muntre seg ned å skyte vergelige nordmenn. Fylkesfører Rogstad kan like lenge peke ut hvem som skal henrettes. Men før hvert skudd som faller rykker oppgjørrets dag nærmere. Nettopp i denne uken har den amerikanske president og den britiske lordkanzler sluttet en avtale om at en av våpenstillsatsbetingelsene skal være utlevering av slike krigsforbrytere. Det skal ikke utsettes til fredstraktaten. Tyskland skal ikke få fred før Joseph Terboven og hans likemenn rundt i Europa er utlevert til alliert dom og straff.

REICHSKOMMISSAR taler om "sabotasje". Ja selvfølgelig begges det sabotasje i Norge i dag. Vårt land er krigsområde, og også her skal vi og våre allierte ramme tyskerne på deres sårbare punkter, i jernbanenettet, i kraftverkene, i tilførslene av mat og råstoff. Dette er ikke guttestreker av dillitlanter og terrorister, men viktig krigsinnsats av usette soldater som vet hva de gjør. Stille og stolte skal vi alle bære tyskernes beyn for dette. Om den kan en uten overdrivelse si at den er enestående i verdens krigshistorie. Eller rettere sagt: Den er tysk. Men slik vettles skyting viser at tyskerne ikke lenger har våpen og nerver til å vinne krigen.

REICHSKOMMISSAR vil noe mer enn å straffe sabotører som han ikke får tak i. Han vil knokke det norske folks ubrytelige solidaritet, og for så vidt har han rett i at ofrene i Trondheim er "de virkelig skyldige". La oss alle sette vår øre i å være de virkelig skyldige. Slik ville de døde si vi skulle hedre deres minne.

KRISEN I DANMARK.

Den 9. april 1940 valgte Danmark å kapitulere etter en kort skuddveksling på grunnen. I to og et halvt år har det danske folk fått beholde konge, regjering og riksdag, egen sivilforvaltning og så i si fall landfrihet, bortsett fra at Tyskland selv sagt ikke må kritiseres. Enkelte ting har Danmark nok fått finne seg i, tilslutning til anti-kommunistpakten, agitasjon for frivillige til settfrenten, fengslestraff for kommunister og andre som har agitert mot Tyskland eller drevet sabotasje. Men stort sett har danskene ment at disse ofrene burde bringes for å unngå Norges skjebne. Hvor idylliske forholdene der nede ennå er, fremgikk godt av at samme nummer av "Politiken" som meldte om henrettelsene i Trondheim, også hadde følgende overskrift om en dansk sak: "En alvorlig Dom. 4 Maaneders Hafte for at fremsatte ulovlige Ytringer i en lukket Krets."

Den 8. september i år kom "Frikorps Danmark" hjem fra Russland.

på lang permisjon. Allerede marsjon gjennom København foranlediget "enkelte Mishagsytringer". Korpsets sjef, Sturmbannfører Martinsen, sa straks ved pressekonferansen at som "SS-Mænd er vi opdraget til, at hvis vore Førstegreber haunes, er vi parat til å forsvare vår Fører"! I de siste ukene har det forekommot en rekke episoder, og i København er det nå utstedt et meget strengt forbud mot sammenstemlinger på gaten. I en offisiell uttalelse fra Berlin 6. oktober advarer det mot at "Danskere der mod Øst har sat deres Liv ind som Fri-villige i Kampen mod Bolsjevismen ved deres Hjemkomst er blevet mødt med Ringeagt og endog med Spot." I sin tale ved åpningen av riks-dagen samme dag forsikret statsminister Buhl på ny meget kraftig at alle ansvarlige kretser ønsker fortsatt rolige forhold og godt samarbeid mellom Danmark og Tyskland. Disse uttalelsene er i Berlin bare meget kjelig tatt "til Efterretning uden Kommentar".

Bak disse forhold ligger en meget alvorlig pålitisk utvikling. Den 9. september inneholdt alle danske aviser plutselig et dementi av at frikorpset skulle ha "hjemlige Opgaver". Det hadde med andre ord gått rykter om at Fritz Clausens parti, som om mulig er en annen yndekligere skapning enn F.S., skulle få politisk innflytelse.

I den siste uken er det fra London kommet mange meldinger om viktigende tyske krav til Danmark: krigserklæring til Russland, bevepning av danske handelsskip, 30.000 frivillige til østfronten, samarbeid mellom dansk og tysk politi, ytterligere 20.000 fagarbeidere og mere mat til Tyskland. Den danske og tyske sendemann henholdsvis i Berlin og København skal være reist hjem. I meget kløke taler har den tidligere handelsminister Christian Møller som nå leder "Fri-Danskere i Storbritannia", og den danske sendemann Kaufmann i Sambandsstatene minnet om at overfor slike krav må Danmark heller ta på seg samme ofre og byrde som de andre kjempende demokratier.

I sin store tale mandag mørkte statsminister Churchill at også Danmark må kom til å føle øket tysk press og terror.

Tirsdag reiste frikorpset tilbake til østfronten. Om dette betyr noen avspenning, er det annet for tidlig å si.

DEN NORSKE KIRKEFRONTEN melder at 6 prester er forvist fra Oslo og Akershus fylker. Det gjelder Hygen, Wisleff, Carlsen, Christie, Rosef og Riise-Hansen. I kirkene sist onsdag i Oslo ble det lest en særlig bønn for disse. - Tallet på forviste prester er dermed for hele landet opp i 27. - Biskop Maroni er pålagt daglig meldeplikt, og biskop Eleischer har fått utreiseforbud fra Bergen. - Det er nå mellom 92 og 93 % av kirkens presteskap som har lagt ned sine embeder. Likevel presterer Feyling å skrive til Berlin at 1/6 av prestene støtter "regjeringen" og at det bare er en liten klick som lager bruk bruk. Det er altså nasistisk regnekunst: 6-7 % blir til 1/6, og 5/6 er lik en liten klick!

DEN TYSKE STATSTIDENDE bragte i forrige uke en forordning fra SS-Reichsführer Himmler som etter samråd med propagandaministeriet forbry Nostradamus' spådomsbok. (Denne nye anti-nasistiske forfatter var en fransk stjernetynder, født i 1503 og død i 1566! Vi venter nå at Judas Lie og Gulbrand Lunde rykker samlet fram mot lobbesbymannen.)

DE INDRE SLAGSMÅLENE i nazional samling kommer tydelig frem ved at Judas Lies mann "generalmajor" Moystad er utnevnt til "hirdsjef" og dermed overordnet Hagelin-mannen "stabssjef" og rasjoneringsvindler Thronsen.

HILSENER TIL NORSKE ARBEIDERE er i følge siste nummer av Fri Fagbevegelse kommet fra den britiske fagkongress i september og fra den amerikanske arbeidsminister.

DEN STADIG STRENGERE PAPIRRASJONERING har medført at vårt blad på mindre enn to måneder har øket opplaget med 100 %. Det er så DIN oppgave å sørge for at det går raskt og trygt.